

УДК 308.04

В. Левицький

(Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя)

МІСЦЕ ІСТОРІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК

Історія економіки та економічної думки є джерелом фактичного матеріалу для всіх економічних наук, перш за все для економічної теорії (політекономії). Вона забезпечує тісний зв'язок історичних знань з економікою промисловості, сільського господарства, іншими економічними науками. У системі економічних наук історія господарства відіграє фундаментальну роль.

Важливою є взаємодія історії економіки та економічної думки з конкретними соціологічними дисциплінами. Вплив на розвиток економіки таких факторів, як соціальний склад працівників, управління виробничими колективами, поведінка працівників – усе це враховується історією господарства. Існує тісний зв'язок історії господарства з історичними науками, насамперед із загальною історією, адже обійти найважливіші події загальної історії неможливо, бо без розуміння ідеології, політики не можна зрозуміти економічний розвиток суспільства.

Історія економіки та економічної думки обов'язково включає вивчення внутрішньої і зовнішньої політики держави, суспільних рухів, війн, законів, релігійних культур, науки. Всі ці проблеми вивчаються не самі по собі, а з точки зору їх ролі в розвитку економіки.

Історія економіки та економічної думки займає велике місце в системі економічних наук, у підготовці економістів, у формуванні їхньої кваліфікації. Доповнюючи економічну теорію, вона разом з тим несе визначене самостійне навантаження. Галузеві та функціональні економічні науки без обґрунтування історико-економічними дослідженнями втрачають власний теоретичний рівень.

Зв'язок історії економіки та економічної думки з економікою суспільства найбільш безпосередня. Економічні вчення не пасивно відбивають процеси, що відбуваються в економіці, а роблять на них визначений вплив, сприяючи суспільному розвитку прискорюючи, чи, навпаки сповільнюючи його. Загальновідомо, що багато концепцій (наприклад, неокласичні чи кейнсіанські), з'явилися основою державних економічних програм.

Економічні вчення досліджуються в динаміці в процесі історичного розвитку. Разом з тим необхідно підкреслити, що історія економіки звернена в сучасність. Це визначається особливою актуальністю і навіть злободенністю розглянутих нею питань, у чому одна з важливих особливостей предмета історії економіки та економічної думки. Аналіз економічних вчень минулих епох не є самодостатнім, здійснюється не заради вивчення самого історичного процесу. Пізнання історичного минулого сприяє кращому розумінню джерел економічних процесів сьогодення.

Історія економіки та економічної думки допомагає зрозуміти загальний її взаємозв'язок з економічною політикою. Історія економічної думки розкриває процес виникнення економічних категорій, концепцій, теорій, показує їх спадкоємність і безперервність процесу.

Відомий англійський історик економічної думки М. Блауг пише, що вивчення історії економічної науки потрібне для того, щоб краще знати інтелектуальну спадщину, яку нам залишили попередні покоління. Вивчення історії економіки та економічної думки необхідне і для розуміння й розвитку сучасних економічних теорій.